

Nadere regels leefgeldregeling ontheemden Oekraïne

Het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam,

Gelet op Regeling van de Minister van Justitie en Veiligheid en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 1 april 2022, nummer 3936963, houdende regels voor de huisvesting en verzorging van ontheemden als gevolg van het oorlogsgeweld in Oekraïne (Regeling opvang ontheemden Oekraïne),

Grondslag

artikel 4, eerste lid, van de Wet verplaatsing bevolking, gelezen in samenhang met artikel 2c van die wet.

besluit de volgende nadere vast te stellen:

Nadere regels leefgeldregeling ontheemden Oekraïne

Het college voert de Regeling opvang ontheemden Oekraïne uit. Voor de Oekraïners in de gemeentelijke opvang betekent het dat zij bovenop de opvang en voorzieningen in natura € 55 kledinggeld per persoon per maand zullen ontvangen per 1 mei 2022. Voor Oekraïners in de particuliere opvang betekent dat zij € 205 leefgeld en € 55 kleding per persoon per maand ontvangen als ook een wooncomponent van € 215 per maand en € 55,- per meereizend kind per 5 april 2022.

Artikel 1 Kring der rechthebbenden

- 1.1 De ontheemde met de Oekraïense nationaliteit van 18 jaar en ouder en diens minderjarige kinderen die als gevolg van het uitbreken van de oorlog in Oekraïne toevlucht heeft gezocht en gevonden in Amsterdam en in dusdanige omstandigheden verkeert dat door gebrek aan middelen sprake is van acute nood.
- 1.2 De ontheemde van 18 jaar of ouder met een andere nationaliteit en diens minderjarige kinderen die direct voorafgaand aan het uitbreken van de oorlog in Oekraïne domicilie had in Oekraïne en als gevolg van diens nationaliteit niet in de gelegenheid was zijn toevlucht te zoeken in het land van oorsprong, noch op grond van verdragen toevlucht kon zoeken in een ander land.

Artikel 2 Uitgesloten van leefgeld

- 2.1 geen recht op leefgeld heeft de ontheemde
 - a. van wie door de rechter zijn vrijheid is ontzegd
 - b. die als ongewenste vreemdeling is aangemerkt
 - c. de alleenstaande minderjarige ontheemde

Artikel 3 De verstrekking

- 3.1 De burgemeester stelt het recht op de financiële toelage vast op de eerste dag van de daaropvolgende maand. Het recht op de toelage bestaat tot de eerste dag van de volgende maand.
- 3.2 Voor ontheemden die zich voor het eerste melden geldt dat het recht van de eerste maand van de financiële toelage ingaat op de dag dat de ontheemde zich bij de gemeente heeft gemeld met het verzoek voor een financiële toelage.
- 3.3 De financiële toelage wordt maandelijks op de eerste van de maand en op een door de burgemeester vastgestelde plaats aan de ontheemde beschikbaar gesteld.
- 3.4 De financiële toelage voor een ontheemde jonger dan 18 jaar, die een kind is van, of verzorgd wordt door, een of meer in de desbetreffende opvangvoorziening verblijvende ontheemden wordt uitbetaald aan één van die ontheemden.

Artikel 4 Hoogte leefgeld

- 4.1 De ontheemde die is opgevangen in een GOO en aldaar in natura in het levensonderhoud wordt voorzien, heeft geen recht op een financiële toelage voor leefgeld en behoefte van voedsel.
- 4.2 De ontheemde die is opgevangen in een GOO ontvangt maandelijks € 55 zak- en kleedgeld.
- 4.3 De ontheemde die gebruik maakt van opvang in een POO ontvangt een maandelijkse toelage van € 205 ten behoeve van voedsel.
- 4.4 De ontheemde die gebruik maakt van opvang in een POO ontvangt maandelijks € 55 ten behoeve van kleding en andere persoonlijke uitgaven.
- 4.5 De meerderjarige ontheemde die gebruik maakt van opvang in een POO ontvangt een maandelijkse wooncomponent van € 215.
- 4.6 De minderjarige ontheemde die gebruik maakt in een POO ontvangt maandelijks een wooncomponent van € 55 per maand.

Artikel 5 Buitengewone uitgaven

- 5.1 Een ontheemde kan een vergoeding ontvangen voor buitengewone kosten.
- 5.2 Er is sprake van buitengewone uitgaven wanneer de ontheemde kosten heeft die vanwege hun aard of hoogte in redelijkheid niet geacht worden door de ontheemde zelf te worden betaald.
- 5.3 Tot buitengewone uitgaven worden in ieder geval gerekend:
 - a. reiskosten voor een verblijfsrechtelijke procedure
 - b. medische kosten (tenzij de zorgverzekeraar deze kosten vergoedt)
 - c. schoolvervoer van leerplichtige minderjarigen.
- 5.4 In beginsel moet de aanspraak op bijzondere uitgaven worden gedaan voordat de kosten daadwerkelijk worden gemaakt.

Artikel 6 Werkaanvaarding

- 6.1 De burgemeester legt de ontheemde geen verplichtingen op die leiden tot het verkrijgen van werk.
- 6.2 De burgemeester faciliteert de ontheemde bij het verkrijgen van werk of een andere dagbesteding, zoals vrijwilligerswerk.

Artikel 7 De Inlichtingenplicht

- 7.1 Het burgermeester informeert de ontheemde in een voor de ontheemde begrijpelijk taal over diens verplichting de burgemeester direct te informeren over
 - a. werkaanvaarding
 - b. vertrek uit de opvang
- 7.2 Voor de naleving van de inlichtingenplicht gaat de burgemeester uit van vertrouwen inde ontheemde. De naleving van de inlichtingenplicht wordt niet afgedwongen of gecontroleerd.

Artikel 8 Intrekken

- 8.1 Het recht op de financiële toelage houdt op te bestaan:
 - a. de eerste dag van de maand volgende op de maand waarin de ontheemde werk in loondienst heeft aanvaard.
 - b. de eerste dag van de maand volgende op de maand dat de ontheemde de opvanglocatie heeft verlaten.
 - c. de eerste dag van de maand volgende op de maand waarin de ontheemde als ongewenst persoon is verklaard.
 - d. de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de ontheemde door de rechter zijn vrijheid is ontzegd.
 - e. de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de ontheemde overleden is.

Artikel 9 Herzien en Terugvorderen

De burgemeester maakt geen gebruik van de mogelijkheid om het recht op leefgeld (deels) te herzien of van de ontheemde (deels) terug te vorderen.

TOELICHTING

De Europese Unie heeft op 4 maart 2022 de Richtlijn Tijdelijke bescherming geactiveerd. Mensen die het conflict in Oekraïne ontvluchten krijgen bescherming in de lidstaten van de Europese Unie, zo ook in Nederland. Tijdelijk beschermden volgens de richtlijn hebben recht op onder meer fatsoenlijk onderdak, levensonderhoud, medische zorg, en onderwijs.

Sinds 1 april 2022 is de Regeling Opvang Oekraïners van kracht. Deze regeling sluit aan op de tijdelijke Amsterdamse Leefgeldregeling Oekraïners, die bedoeld was als noodvoorziening in afwachting van deze landelijke regeling.

In de Regeling Opvang Oekraïners staat onder meer de verplichting die gemeenten jegens de ontheemden hebben om hen van een financiële toelage voor het leefgeld te voorzien. De verantwoordelijkheid hiervoor is neergelegd bij de burgemeester. In de regeling wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de ontheemden die zijn opgevangen in de Gemeentelijke opvang en zij die opvang hebben weten de vinden in de Particuliere opvang.

Ontheemden in de GOO.

Voor ontheemden in de gemeentelijk opvang geldt dat met de hoogte van het geld dat zij ten behoeve van voedsel en leefgeld ontvangen, aansluiting is gezocht bij wat voor andere vluchtelingen die via de

Centrale Opvang Asielzoekers toevlucht vinden. Dit betekent dat zij maandelijks recht hebben op € 205 per maand ten behoeve van voedsel. Ook ontvangen zij maandelijks € 55 zak- en kleedgeld. Dit recht bestaat voor alle meerderjarige ontheemden en de meereizende minderjarige kinderen. De regeling maakt daarin geen onderscheid tussen ouders of verzorgenden.

Omdat in Amsterdam in alle GOO's sprake is van de verstrekking van voedsel (3 maal daags) en verzorgingsproducten in natura, ontvangen deze ontheemden geen maandelijkse financiële toelage voor hun voedsel en verzorgingsproducten. Wel krijgen zij maandelijks € 55 zak- en kleedgeld.

Ontheemden in de POO.

Voor de ontheemden die gebruik maken van de Particuliere opvang geldt niet dat zij voedsel en verzorgingsproducten verstrekt krijgen. Zij moeten hier zelf in voorzien of moeten een bijdrage betalen aan de persoon of personen waar zij verblijven. Aan hen betaalt de gemeente daarom wel maandelijks € 255 voor voedsel. Ook krijgen zij zak- en kleedgeld ter hoogte van € 55 per maand. Dit geldt voor de meerderjarige ontheemden én voor de minderjarige ontheemden die met hen mee zijn gereisd. De regeling maakt daarin geen onderscheid tussen ouders of verzorgenden.

Voor hen geldt ook dat zij zelf moeten (mee-)betalen aan het onderdak dat hen wordt geboden. Om die reden maken deze ontheemden aanspraak op een extra financiële toelage; de wooncomponent. Deze wooncomponent bedraagt voor de meerderjarige ontheemde € 215 per maand. Voor diens mee gereisde minderjarige kind is dit bedrag € 55 per maand. Dit betekent dat de meerderjarige ontheemde in de POO maandelijks € 475 ontvangt en de minderjarige ontheemde € 315. Deze bedragen zijn in de Regeling Opvang Oekraïners dwingend voorgeschreven.

Uitgesloten van de Regeling Opvang Ontheemden Oekraïne.

Ontheemden die in aanmerking zijn genomen als ongewenst vreemdeling of van wie door de rechter de ontneming van de vrijheid is gelast, hebben geen recht op een financiële toelage op grond van deze regeling.

Dit geldt ook voor de minderjarige ontheemde die als alleenstaande (dus zonder ouders of verzorgenden) toevlucht heeft gezocht in Amsterdam. Voor deze extra kwetsbare groep geldt dat zij via de kinderscherming en Stichting Nidos aanspraak kunnen maken op passendere opvang en zorg.

Bijzondere uitgaven.

De Regeling Opvang Ontheemden Oekraïense garandeert de ontheemden financiële ondersteuning voor bijzondere uitgaven die zij moeten maken. Er is sprake van bijzondere uitgaven als het gaat om een individueel geval, waarin iets bijzonders en uitzonderlijks aan de hand is en waarin een individuele afweging plaatsvindt van alle relevante omstandigheden. Degene die zich beroept op het hebben van bijzondere uitgaven, zal het bestaan van de gestelde dringende redenen aannemelijk moeten maken. In de Regeling worden drie kostensoorten genoemd die *in ieder geval* als bijzondere uitgaven moeten worden beschouwd:

- Reiskosten voor een verblijfsrechtelijke procedure
- Medische kosten (tenzij de zorgverzekeraar deze kosten vergoedt)
- Schoolvervoer van leerplichtige minderjarigen.

Deze opsomming is echter niet limitatief.

Het uitgangspunt van de Regeling is dat het beroep op bijzondere uitgaven moet worden gedaan voordat de kosten gemaakt zijn. In de praktijk vindt de burgemeester het belangrijk dat maatwerk waar nodig wordt toegepast zodat ook in de gevallen waarin in het gevraagde reeds is voorzien, de bijzondere uitgaven kunnen worden vergoed.

Werkaanvaarding.

De burgemeester verplicht de ontheemden niet om werk te zoeken of te vinden. Mede om te voorkomen dat gemotiveerde ontheemden en ontheemden die van mening zijn dat de financiële toelage voor hen te laag is in een ongewenst circuit belanden, worden de ontheemden in de GOO actief geïnformeerd over de mogelijkheden om te werken en desgewenst verwezen naar bijvoorbeeld een uitzendbureau.

Inlichtingenplicht, intrekking, herziening, terugvordering.

De Regeling geeft de burgemeester de taak de ontheemden in een voor hen begrijpelijke taal te informeren over de verplichting direct te melden dat zij werk hebben gevonden of gaan vertrekken van de opvanglocatie. Dit gebeurt in de vorm van een flyer die in diverse talen op de opvanglocaties aanwezig is.

Met betrekking tot de naleving van deze inlichtingenplicht kiest het college ervoor te gaan uit te gaan vertrouwen in de ontheemden. De burgermeester wil hiermee voorkomen dat de ontheemden worden

geconfronteerd met controledwang, met onnodig complexe regels en mogelijk negatieve financiële consequenties als zij ten gevolge van stress vergeten zijn iets te melden dat van invloed had kunnen zijn op de hoogte van de financiële toelage.

Het college vult de ruimte in de Regeling Opvang Ontheemden Oekraïne zo in dat het recht op uitkering bij werkaanvaarding, wordt ingetrokken vanaf de eerste dag van de maand, volgend op de maand waarin het recht op de financiële toelage ophield te bestaan. Heeft de ontheemde hierdoor een (deel van) een maand te veel toelage ontvangen dan kiest het college ervoor dit teveel betaalde niet terug te vorderen. Dit geldt ook voor van de locatie vertrekkende ontheemden. Hiermee voorkomt de burgemeester ingewikkelde en dure procedures die ingezet moeten worden om, bijvoorbeeld, de incasso van het teveel betaalde bedrag af te dwingen. Daarnaast ziet de burgemeester weinig ruimte in het inkomen van de ontheemde van de ontheemde te verwachten dat het bedrag wordt terugbetaald.